



با مرجعیت مرکز مبادله ارز و طلا، بازار غیررسمی کارکرد خود را در سیگنال‌دهی به سایر بخش‌ها از دست خواهد داد



یونس سلمانی، کارشناس اقتصادی، مطرح کرد:

شوک‌های سیاسی قادر به برهم زدن ثبات بازار ارز نیستند

با تداوم همکاری و هم‌افزایی بانک مرکزی و وزارت صمت، ثبات ارزی را تا پایان سال و حتی سال آینده شاهد خواهیم بود



باید توجه داشت که ثبات ارزی ضرورتی اجتناب‌ناپذیر در اقتصاد کشورمان است. یعنی اگر قرار است هر دیدگاه و سیاست اقتصادی با موفقیت همراه شود، باید بحث ثبات در حوزه ارز را فراهم کند

گفت‌وگو

مرجعیت نرخ از بازار غیررسمی به بازار رسمی منتقل شود و شاهد محدودتر شدن بازار غیررسمی باشیم. در ادامه مشروح گفت‌وگو با یونس سلمانی را می‌خوانید.

● با گذشت حدود ۳ فصل از سال روند کلی بازار ارز از یک ثبات نسبی برخوردار بوده است و در مجموع شاهد مؤثر واقع شدن مدیریت بانک مرکزی در بازار ارز کشور هستیم و تحلیل‌ها حاکی از تداوم روند آرامش بازار است. نظر شما در این باره چیست و چه راهکارهایی برای حفظ آرامش بازار ارز پیشنهاد می‌کنید؟

باید توجه داشت که ثبات ارزی ضرورتی اجتناب‌ناپذیر در اقتصاد کشورمان است. یعنی اگر قرار است هر دیدگاه و سیاست اقتصادی با موفقیت همراه شود، باید بحث ثبات در حوزه ارز را فراهم کند. حال با توجه به این رویکرد، اگر ثبات روی یک نرخ ارز مشخصی شکل بگیرد، برای حرکت و گام نخست اقدام خوبی است. اینکه با استفاده از عوامل در اختیار بانک مرکزی اجازه نوسان قابل توجه به نرخ ارز ندیم، رویکرد مطلوب، مثبت و پسندیده‌ای برای کل اقتصاد تلقی می‌شود، چراکه پاشنه‌آشیل اقتصاد ایران و دلیل کل عدم توازن‌ها، بی‌ثباتی‌ها و ناطمینانی‌ها در اقتصاد، نوسان شدید نرخ ارز است. اما با ثبات ارزی می‌توان اصلاحات خوبی را در عرصه اقتصاد انجام داد تا بتوان عوامل بنیادی که می‌تواند حوزه ارز را ثبات بدهد، رقم زد. مثلاً در بحث ثبات حوزه ارز باید توجه داشت که رویکرد کوتاه‌مدتی از سوی بانک مرکزی در نظر گرفته شده است، کما اینکه مسئولان بانک مرکزی نیز به آن اشاره داشته‌اند، ولی برای اینکه بعد از مدتی از تمرکز بر نرخ مشخصی دست برداشته شود، باید توجه داشت بنیان‌های بازار کمک



در مجموع معتقدم در کوتاه‌مدت چاره‌ای جز راهکار و رویکرد کنونی بانک مرکزی نداریم

برسر فشار به پایه پولی بود، به گونه‌ای که رشد پایه پولی متأثر از مابه‌التفاوت نرخ ارز ۴۲۰۰ تومانی و بازار آزاد بود که این چالش خودش را در متغیرهای پولی نشان داد و در نهایت به افزایش تورم در سطح جامعه منجر شد، ولی با ارز ۲۸۵۰۰ تومانی مشکل فشار به پایه پولی را نداریم. در کل با ارز ۲۸۵۰۰ تومانی و بر اساس مکانیزمی که در بانک مرکزی طراحی شد، شاهد هستیم که برخلاف گذشته، یک کام رو به جلو برداشته شده است. یعنی پایه پولی از ارز ۲۸۵۰۰ تومان متأثر نمی‌شود، ولی در ارز ۴۲۰۰ تومانی بشدت از این ناحیه مشکلات پایه پولی و تورم به وجود آمد.

● بانک مرکزی اقدام به راه‌اندازی مرکز مبادله ارز و طلا کرده است. این مرکز به مرور به فرماندهی ارزی کشور تبدیل خواهد شد. تا چه میزان کم‌رنگ شدن بازارهای غیررسمی در پی فعال‌سازی این مرکز در ثبات بازار ارز تأثیرگذار بوده است؟

در حوزه ارز یک مسأله اساسی وجود دارد که بازارهای غیررسمی در تعیین نرخ ارز مرجعیت دارند و دلیلش هم این است که عمده بازیگران نفع خود را در این می‌بینند که نرخ بازار غیررسمی را مبنای قراردادها قرار دهند، ولی نفع شخصی است و لزوماً نفع کلان اقتصاد، جامعه و حاکمیت در این نیست. بنابراین با رویکرد بانک مرکزی مبنی بر راه‌اندازی مرکز مبادله ارز و طلا، ایران، کمک خواهد شد مرجعیت از بازار غیررسمی به بازار رسمی منتقل شود. اگر مرجعیت قیمت ارز را از بازار غیررسمی بگیریم، با وجود شکل‌گیری قیمت در بازار غیررسمی، اما آثار آن در سایر بخش‌های اقتصادی منعکس نمی‌شود و تأثیری از این مسأله بر فضای اقتصادی شاهد نخواهیم بود. شرط کافی

● از جمله اقدامات مؤثر بانک مرکزی در ماه‌های گذشته در بازار ارز، حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی و تخصیص ارز کالاهای اساسی با نرخ ۲۸۵۰۰ تومان بود. این تصمیم را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ در بحث حذف ارز ترجیحی، موضوع

برای پایان بخشی به سیگنال‌دهی بازار غیررسمی این است که نیازهای مشروع تقاضاکنندگان ارز همچون ارز سفر را در مرکز مبادله ارز و طلا ایران پاسخ دهیم تا این تقاضا به بازار غیررسمی وارد نشود. از سوی دیگر باید به تقاضای طلا در این مرکز هم توجه ویژه‌ای شود و همچنین باید راه‌اندازی مشتقات ارزی در این مرکز اجرایی شود. معتقدم اگر بانک مرکزی موفق شود مرکز ارز و طلا را توسعه دهد و حاکمیت (بانک مرکزی و دستگاه متولی تولید و سیاستگذاری تجاری کشور) نیز به این توسعه بخشی مرکز مبادله توجه و کمک کند، به نظر می‌رسد می‌توانیم خروجی قیمت ارز در این بازار را به عنوان مرجع قیمتی در حوزه ارز کشور در نظر بگیریم، بنابراین اگر این اتفاق بیفتد، عملاً بازار غیررسمی کارکرد خود را در سیگنال‌دهی به سایر بخش‌ها از دست خواهد داد و اثرگذاری نخواهد داشت. با این رویکرد خطر ریسکی نخواهیم داشت و تا به امروز نیز بانک مرکزی موفق عمل کرده است، اما برای پایدار شدن اهداف بانک مرکزی ضرورت دارد مرکز مبادله روز به روز توسعه و عمق پیدا کند.

● با اقدامات بانک مرکزی همچون الزام به داشتن حساب ارزی در بانک‌های عامل، چند ماهی است خبری از صف‌های خرید ارز مقابل صرافی‌ها نیست و سودآوری از بازار ارز خارج شده است. این دستاورد را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

در گذشته بسیاری از مردم نگرانی‌هایی در خصوص حفظ ارزش پول و تأمین نیازهای ارزی شخصی و خدماتی همچون مسافرت داشتند، ولی سیاست‌های جدید بانک مرکزی در خصوص تأمین نیازهای ارزی مردم و اصلاح رویه‌ها و سازکارهای گذشته منجر به این شد که دیگر مردم نگرانی از بابت تأمین ارز نداشته باشند و تقاضای سفته‌بازی ارز هم با اصلاح فرایندهایی همچون حساب ارزی حذف شد و خبری از صف‌های خرید مقابل صرافی‌ها نیست. از سوی دیگر ثبات نرخ ارز هم به برچیده شدن صفوف خرید ارز کمک کرد، چراکه وقتی بازار ارز یک‌طرفه و دائماً در حال افزایش است، مردم برای خرید ارز هجوم می‌آورند، ولی با ثبات ارزی شکل گرفته در ماه‌های اخیر، این مسأله رخ نداده و خبری از تقاضای سفته‌بازی نیست.

● آزادسازی منابع ارزی ایران در خارج از کشور و تقویت ذخایر ارزی در کنار ارسال سیگنال مثبت به بخش تجارت خارجی نیز به عنوان یک عامل مهم در ثبات بازار ارز مطرح است. در این زمینه چه دیدگاهی دارید؟

برای پاسخ به این سؤال ابتدا باید به دو فاکتور مهم توجه داشت؛ اول، ورودی جریان ارز که عمدتاً از محل صادرات است و دوم نیز مدیریت منابع ارزی. هر چقدر منابع ارزی دسترس‌پذیر باشد، دست سیاست‌گذار ارزی برای تأمین ارز باز است و این تأمین می‌تواند با سرعت بیشتری انجام شود و در نتیجه هر چقدر سرعت بیشتر باشد و دوره زمانی تأمین ارز کوتاه‌مدت شود، مسلماً این سیگنال را به فعال اقتصادی منعکس می‌کند که کشور از نظر منابع ارزی هیچ مشکلی ندارد و تقاضا بموقع تأمین خواهد شد. حال در خصوص آزادسازی منابع ارزی بلوکه شده ایران در برخی کشورها باید در نظر داشت که با این اقدام منابع ارزی در اختیار بانک مرکزی قرار گرفته و در چهارچوب مصارفی که بانک مرکزی تعریف کرده است مصرف خواهد شد و عملاً این اطمینان را به فعالان اقتصادی می‌دهد که بانک مرکزی از نظر تأمین ارز هیچ مشکلی ندارد و در نتیجه به آرامش و ثبات بازار ارز کمک مؤثری داشته است.

